

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра полоністики і перекладу

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЛЕКСИЧНОЇ СИСТЕМИ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ
підготовки МАГІСТРА

Луцьк – 2025

Силабус вибіркового освітнього компонента «Сучасні тенденції розвитку лексичної системи польської мови» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня денної та заочної форми здобуття освіти

Розробник:

Касянчук Н. М., старший викладач кафедри полоністики і перекладу Волинського національного університету імені Лесі Українки

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри полоністики і перекладу протокол № 1 від 29 серпня 2025 року.

Завідувач кафедри:
С. В.)

(проф. Сухарева

© Касянчук Н. М., 2025 р.

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	для здобувачів освіти другого (магістерського) рівня всіх спеціальностей	Вибірковий
		Рік навчання 1-й
Кількість годин/кредитів 120 / 4		Семестр 1-ий
		Лекції 10 год.
ІНДЗ: немає		Практичні 14 год.
		Самостійна робота 88 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік
		Мова навчання польська, українська

II. Інформація про викладача

Касянчук Наталія Миколаївна,

Старший викладач кафедри полоністики і перекладу

Контактна інформація: +380674573702, kasianchuk.nataliya@vnu.edu.ua,

Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Силабус вибіркового освітнього компонента «Сучасні тенденції розвитку лексичної системи польської мови» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти другого (магістерського) рівня денної та заочної форми здобуття освіти.

Під час вивчення курсу здобувачі освіти ознайомляться з основними тенденціями розвитку сучасної польської мови та розглянуть різноманітні аспекти, що впливають на її лексичну систему. На лекційних та практичних заняттях будуть обговорюватися питання, що стосуються Закону про статус польської мови, семантичних процесів в лексиці та методів їх лексикографічного аналізу. Курс також охоплює актуальні питання сучасної термінологічної системи та досліджує процеси сучасної словотворчої номінації в польській мові, включаючи виникнення та активізацію нових типів і моделей словотвору.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Мета курсу полягає у вивченні та розумінні актуальних аспектів еволюції польської лексичної системи; поглибленні знань про тенденції розвитку лексичної системи польської мови та практичному їх використанні для дослідження, аналізу явищ у сучасному мовному середовищі.

Основні **завдання** курсу: вивчення основних тенденцій розвитку польської мови та її сучасного статусу; дослідження активних лексично-семантичних і фразеологічних процесів, а також розгляд методів лексикографічного опису цих процесів; огляд явищ сучасної словотворчої номінації в польській мові, зокрема виникнення та активізації нових типів і моделей словотвору; створення здобувачами власних дослідницьких проєктів та аналіз сучасних лексичних явищ у реальних текстах.

3. Soft skills

Вибірковий освітній компонент сприяє формуванню та розвитку уміння ефективно навчатися, спілкуватися, співпрацювати, розподіляти час, проявляти ініціативу, креативно мислити, бути культурно обізнаним, адаптивним, критичним, відкритим до міжкультурного діалогу, інновацій тощо.

4. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ бал
Змістовий модуль 1. Основні тенденції розвитку сучасної польської мови						
Тема 1: Основні тенденції розвитку сучасної польської мови. Закон про статус польської мови.	14	1	1	11	1	ДС, ДБ, Р, РЗ, 10
Тема 2: Семантичні процеси в лексиці, зміни значень слів. Активні лексично-семантичні та фразеологічні процеси і способи їх лексикографічного опису. Нові типи словників.	16	2	2	11	1	ДС, ДБ, Р, РЗ, 15
Тема 3: Актуальні питання розвитку сучасної термінологічної системи.	15	1	2	11	1	ДС, ДБ, Р, РЗ, 10
Тема 4: Процеси сучасної словотворчої номінації в польській мові. Виникнення та активізація нових типів і моделей словотвору.	16	2	2	11	1	ДС, ДБ, Р, РЗ, 15
Разом за модулем 1	61	6	7	44	4	50
Змістовий модуль 2. Соціолекти та їх класифікації						

Тема 5: Роль соціолектів серед інших варіантів мови.	15	1	2	11	1	ДС, ДБ, Р, РЗ, 10
Тема 6: Терміни, які використовуються для опису соціальних варіацій мови (соціолект, професіолект, жаргон, сленг, аргі тощо) та відмінності між ними.	16	2	2	11	1	ДС, ДБ, Р, РЗ, 15
Тема 7: Класифікації соціальних варіацій польської мови. Класифікації Станіслава Граб'яса, Данути Бутлерової, Томаша Пекота та ін.).	13		1	11	1	ДС, ДБ, Р, РЗ, 10
Тема 8: Питання гендеру в лексикографії. Фемінізація польської мови: лексично-семантичний та словотворчий рівні.	15	1	2	11	1	ДС, ДБ, Р, РЗ, 15
Разом за модулем 2	59	4	7	44	4	50
Всього годин/ Балів	120	10	14	88	8	100

Форма контролю*: ДС - дискусія, ДБ - дебати, Т - тести, ТР - тренінг, РЗ/К - розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС - індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ - робота в малих групах, МКР/КР - модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р - реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

IV. Завдання для самостійного виконання

Таблиця 3

1.	Підготувати наукову розвідку «Dawne i współczesne środowiskowe odmiany polszczyzny».
2.	Провести лексикографічний аналіз онлайн-словника екологічної термінології . https://www.ekologia.pl/wiedza/slowniki/
3.	Провести лексикографічний аналіз онлайн-словника молодіжного сленгу. https://www.miejski.pl
4.	Підготувати презентацію «Socjolekty zanikające, rozwijające się i nowo powstające».
5.	Порівняти мовлення у різних соціальних мережах та публічних форумах (соціальна мережа або форум вибрати самостійно). Визначити специфічність лексичних одиниць та стилістику спілкування в цих середовищах. Результати оформити у вигляді наукового есе.
6.	Опрацювати статтю , укладіть список чинників, що впливали на зміну сленгу під час пандемії COVID 19. https://parenting.pl/slang-mlodziezowy-jak-zmienila-go-edukacja-zdalna
7.	Підготувати реферат « <i>Pojęcia język specjalistyczny, język specjalny, język fachowy, język profesjonalny, język zawodowy, profesjolekt, technolekt: podobieństwa oraz różnice</i> ».
8.	Опрацювати статтю та створити презентацію « <i>Zmiany stosunku wobec żeńskich nazw tytułów i zawodów</i> ».

Методичні рекомендації до виконання завдань й оформлення матеріалів:

Для виконання завдань з циклу «Самостійна робота» необхідно:

- повторити теоретичний матеріал, котрий опрацьовували здобувачі разом з викладачем на практичних заняттях з курсу;
- при виконанні завдань обов'язково дотримуватись засад доброчесності: подавати лише перевірений ілюстративний матеріал, правильні бібліографічні відомості, зазначити ресурси, котрі Ви використовуєте;
- презентація повинна містити не менше 20 слайдів, відповідати темі, містити ілюстрації, графіки, схеми і под.;
- завдання можна оформляти у друкованій формі або написаній від руки, якщо інше не зазначено у завданні.

V. Політика оцінювання

Освітній процес та контроль його результатів здійснюється згідно з [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#).

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять – обов'язковий компонент оцінювання. За об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн форматі за погодженням із викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання принципів академічної доброчесності передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; обов'язкове посилення на джерела інформації у разі використання чужих ідей, розробок, тверджень чи даних; надання правдивої інформації про результати власної наукової чи творчої діяльності, застосовані методики досліджень та використані джерела. Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності регулюється [Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені практичні заняття можуть бути відпрацьовані в онлайн-форматі або в письмовій формі. Перескладання модулів здійснюється лише за наявності поважних причин. Студент допускається до перескладання іспиту або заліку за умови скликання екзаменаційної комісії.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. У процесі оцінювання визнаються результати навчання, отримані у формальній, неформальній та інформальній освіті (професійні курси, тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо), які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають освітньому компоненту «Польський медіаконтент: методика створення та аналізу» як у цілому, так і його окремим модулям та темам, передбаченим цим силабусом. Деталі щодо процедури зарахування результатів подані у [Положенні про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

Організація ВОК дозволяє впровадження у навчальний процес елементів дуальної освіти згідно з [Положенням про підготовку здобувачів за дуальною формою здобуття освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#).

Зараховуються бали/кредити, які здобувач освіти отримав у процесі реалізації академічної мобільності, згідно з [Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. На основі пункту 4.5. [Положення про поточне та підсумкове оцінювання](#) за рішенням кафедри полоністики і перекладу здобувачам освіти, які під час вивчення освітнього компонента «Польський медіаконтент: методика створення та аналізу» брали участь й досягли значних результатів у конференціях, олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, підготовці наукових публікацій з медіаконтенту, польської мови та культури, можуть присуджуватися додаткові (бонусні) 5 балів, які зараховуються як результати поточного контролю. При цьому загальна кількість балів за поточну роботу не може перевищувати 100 балів. Здобувач освіти лише раз може скористатися з того чи іншого документа (сертифікат учасника, грамота, копія публікації тощо), який підтверджує право на отримання бонусних балів.

VI. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є **залік**. Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, становить 100.

Достатньою для заліку кількістю набраних за всі види запланованих робіт є 60 балів.

Шкала оцінювання

Таблиця 4

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Лінгвістична шкала
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Не зараховано

VII. Рекомендована література

1. Касянчук Н. М. Синонімія в польській екологічній термінології. *Лінгвостилістичні студії*. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2017. Вип. 7. С. 71–77.
2. Касянчук Н. М. Запозичення як джерело збагачення екологічної терміносистеми польської мови. *Лінгвостилістичні студії*. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі

- Українки, 2018. Вип. 9. С. 74–80.
3. Масенко Л. Нариси з соціолінгвістики. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 243 с.
 4. Миколенко Т. Соціальні діалекти української мови. Міський сленг: навчально-методичний посібник для студентів філологічних факультетів вищих навчальних закладів. 2-е вид., перероб. та доповн. Тернопіль: ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2016. 61 с.
 5. Ставицька Л. О. Арго, жаргон, сленг: соціальна диференціація української мови. Київ: Критика, 2005. 324 с.
 6. Ставицька Л. О. Короткий словник жаргонної лексики української мови: містить понад 3200 слів і 650 стійких словосполучень. Київ: Критика, 2003. 334 с.
 7. Bąk J. Słownictwo i frazeologia w ćwiczeniach. Łódź, 1998.
 8. Dunaj B., Między integracją a dyferencjacją – o rozwoju najnowszej polszczyzny [w:] Współczesna polszczyzna. Stan, perspektywy, zagrożenia, red. Zofia Cygal-Krupa. Kraków: Tarnów 2008.
 9. Grabias S., Język w zachowaniach społecznych. Lublin, 1997.
 10. Jendrzeczek A., Pastwa J.. Słownik gwary młodzieżowej. Toruń: Literat, 2006.
 11. Język i kultura: kontakty języka polskiego z innymi językami na tle kontaktów kulturowych. Wrocław, 1992.
 12. Język i kultura: życzliwość i agresja w języku i kulturze. Wrocław, 2005.
 13. Kania S., Tokarski J. Zarys leksykologii i leksykografii polskiej. Warszawa, 1984.
 14. Kida J. Stylistyka, styl i język artystyczny w edukacji polonistycznej. Rzeszów, 1998.
 15. Kołodziejek E., Człowiek i świat w języku subkultur. Szczecin 2005.
 16. Kołodziejek E., Społeczne i kulturowe uwarunkowania współczesnych odmian zawodowych [w:] M. Milewska-Stawiany, E. Rogowska-Cybulska (red.), Polskie języki. O językach zawodowych i środowiskowych. Gdańsk, 2010.
 17. Kultura słowa w mediach audiowizualnych. Warszawa, 2000.
 18. Lusińska A. Reklama i frazeologia (teksty reklamowe jako źródło nowych frazeologizmów). Toruń, 2007.
 19. Markowski A. Polszczyzna końca XX wieku. Warszawa, 1992.
 20. Markowski A., Leksyka wspólna różnym odmianom polszczyzny, t. I, Wrocław 1992.
 21. Ożóg K., Polszczyzna przełomu XX i XXI wieku. Wybrane zagadnienia. Rzeszów, 2001.
 22. Pędzich B., Socjolekty wczoraj i dziś. Wpływ przemian społeczno-kulturowych przełomu XX i XXI w. na rozwój środowiskowych odmian języka [w:] Język (w) transformacji – transformacja w języku, red. nauk. A. Frączek i A. Just. Warszawa, 2019.
 23. Piekot T., Język w grupie społecznej. Wprowadzenie do analizy socjolektu. Wałbrzych, 2008.
 24. Polszczyzna 2000 / Pod red. W. Pisarka. Kraków, 1999.
 25. Satkiewicz H., Norma polszczyzny ogólnej a języki subkultur [w:] „Język a Kultura”, t. 10.: Języki subkultur, red. J. Anusiewicz, B. Siciński. Wrocław, 1994.
 26. Wilkoń A. Typologia odmian językowych współczesnej polszczyzny. Katowice, 2000.
 27. Współczesny język polski / Pod red. J. Bartmińskiego. Lublin, 2001.
 28. Zgólkowa H., Język subkultur młodzieżowych [w:] Polszczyzna 2000. Orędzie o stanie języka na przełomie tysiącleci, red. W. Pisarek. Kraków, 1999.

Інтернет-ресурси

<https://www.miejski.pl>

<https://www.slangu.pl>

<https://obserwatoriumjezykowe.uw.edu.pl/czym-jest-sloownik-neologizmow-polskich/>

https://pl.wiktionary.org/wiki/Indeks:Polski_-_Gwara_uczniowska

<https://dobryslownik.pl>

<https://nadwyraz.com/blog/>

<http://nkjp.pl/> (narodowy korpus języka polskiego)